

PROJECTE GUARDABOSC DEL CEIP TORREBLANCA

1-Introducció.

2-Objectius.

3-Activitats.

4-Posada en pràctica.

5-Valoració final dels resultats.

1-Introducció.

Aquest projecte va dirigit a alumnes de 5é i 6é d'educació Primària.Per mitjà d'activitats teòriques i pràctiques volem conscienciar a l'alumnat de la necessitat de protegir els boscos i els espais naturals, evitant els incendis i la contaminació.Protégir el medi ambient és fonamental per a la sostenibilitat del planeta.

2-Objectius

1. Objectius de Coneixement (Saber)

- **Identificar les funcions del guardabosc:** Comprendre que la seva tasca va més enllà de la vigilància (gestió de fauna, prevenció d'incendis, educació ambiental i manteniment) i que tots/es hem de ser guardabosc,per a protegir l'entorn natural.
- **Reconèixer la biodiversitat local:** Identificar les espècies de flora i fauna més representatives de l'entorn proper o de l'espai natural escollit.

- **Comprendre l'ecosistema:** Entendre les relacions bàsiques entre els éssers vius i el seu medi (cadena alimentària, cicles de l'aigua, etc.).
- **Conèixer les amenaces:** Identificar els perills principals que afecten els nostres boscos (incendis, canvi climàtic, contaminació, deixalles, urbanització, espècies invasores).

2. Objectius d'Aprenentatge Servei i Actitudinals (Saber ser)

- **Desenvolupar l'empatia ambiental:** Fomentar el respecte i la cura cap a tots els éssers vius.
- **Promoure la responsabilitat ciutadana:** Entendre que la conservació del medi ambient és una tasca compartida i no només dels professionals.
- **Prendre consciència de l'impacte humà:** Valorar com les nostres accions diàries (el que mengem, el que llencem) afecten els espais naturals.

3. Objectius Procedimentals (Saber fer)

- **Simular tasques de gestió:** Aprendre a fer servir eines bàsiques de camp (brúixola, lupes, guies d'identificació, quadern de camp).
- **Dissenyar campanyes de sensibilització:** Crear cartells, missatges o tallers per explicar a la resta de l'escola com protegir el bosc.
- **Aplicar protocols de prevenció:** Conèixer i difondre les normes de seguretat i conducta dins d'un espai protegit (no fer foc, no cridar, endur-se la brossa).

"Repte Final" per al projecte:

"Som els guardians del bosc": Els alumnes podrien elaborar un **Decàleg del Bon Visitant** o un **Mapa de Riscos** del parc natural més proper per presentar-lo a la resta de cursos.

3-4) -Activitats i posada en pràctica.

Mostrarem a l'alumnat la unitat didàctica del projecte guardabosc de la Generalitat Valenciana per tractar aspectes relacionats amb els incendis, a nivell teòric.

[Unidad didáctica: La prevención de incendios forestales](#)

Proposta d'activitats dividides per àrees d'enfocament, dissenyades per ser dinàmiques i educatives:

1. El Kit del Guardabosc (Identificació i Observació)

Abans de cuidar el bosc, cal conèixer-lo. Aquestes activitats ajuden a desenvolupar l' agudesa visual.

- Herbari de "Tresors Trobats": En lloc d'arrencar plantes vives, els alumnes recol·lecten fulles, llavors o branques caigudes. Les han de classificar per forma, vora i color, creant una guia de camp pròpia.
- Rastrejadors d'Empremtes: Utilitza motlles d'escaiola (guix) per capturar empremtes d'animals que trobin al fang, o crea una "estació d'empremtes" amb sorra fina per veure quins animals passen de nit.
- Bingo de la Natura: Crea cartrons amb elements específics (un fong, un ocell rapinyaire, una pedra amb molsa, escombraries que no hauria d'estar aquí). El primer que els avisi tots guanya una "insígnia d'observació".

2. Restauració i Cura Directa

- Activitats perquè sentin que la seva feina té un impacte real en l'ecosistema.
- Bombes de Llavors (Nendo Dango): Mescla argila, substrat i llavors de plantes autòctones. Els alumnes les llancen en zones degradades; l'argila protegeix les llavors fins que la pluja les fa germinar.
- Hospital d' Arbres: Identificar arbres que tinguin plagues, branques trencades o escombraries acumulades en les seves arrels. Poden crear cartells informatius (sense clavar-los al tronc) explicant per què aquest arbre és important.
- Hotel d' Insectes: Construir estructures amb fusta, canyes i pinyes per donar refugi a polinitzadors i controladors naturals de plagues.

3. Vigilància i Prevenció

- Aquí els alumnes aprenen la part de gestió i seguretat d'un guardabosc.
- Simulacre d'"Alerta d'Incendi": Ensenyar-los a identificar els riscos (vidres al sol, barbacoes mal apagades) i com reportar una emergència (el número 112 o l'autoritat local).
- Auditoria de Residus: Recollir escombraries en una àrea acotada i analitzar-la: "Quant temps trigaria això a degradar-se?", "Per què és perillós per als animals?".

- Mapa de Vigilància: Crear un mapa gegant de l'espai natural on marquin els punts amb més biodiversitat i les zones "sensibles" que necessiten més protecció.

4. Conscienciació i Comunicació

- Un bon guardabosc també educa la comunitat.
- Guies per un Dia: Els alumnes preparen una ruta senderista per a les seves famílies o per a alumnes de cursos inferiors, explicant les regles del bosc i les espècies que l'habiten.
- Podcast o Diari del Guardabosc: Gravar petites càpsules d'àudio o escriure un bloc sobre els canvis que observen al bosc segons l'estació de l'any.

5) Mapa de Riscos és una eina que fan servir els guardabosc per identificar quins perills amenacen la salut de l'espai natural. Podem dividir els riscos en tres categories segons el seu origen:

1. Riscos d'Origen Humà (Antròpics)

- Són els causats per les activitats de les persones:
- **Risc d'Incendi Forestal:** Zones amb molta vegetació seca prop de camins on la gent pot cometre imprudències (com llençar burilles o fer barbacoes).
- **Acumulació de deixalles (Punts negres):** Zones de pícnic o miradors on es concentra brossa que pot contaminar el sòl o fer mal als animals.
- **Massificació:** Excés de visitants en zones sensibles que trepitgen la flora o espanten la fauna protegida.
- **Vandalisme:** Danys en senyalització, fonts o refugis de fusta.

2. Riscos Biològics

- Són els que afecten la salut dels éssers vius del bosc:
- **Espècies Invasores:** Plantes o animals que no són d'aquí i que treuen l'espai i el menjar a les espècies autòctones.
- **Plagues i Malalties:** Fongs o insectes (com la processonària del pi) que poden debilitar o matar grans extensions d'arbres.
- **Pèrdua de biodiversitat:** Zones on han desaparegut pol·linitzadors (abelles) o depredadors clau.

3. Riscos Geològics i Climàtics

- Són riscos naturals que poden canviar el paisatge de cop:
- **Erosió del sòl:** Zones amb pendent on, si no hi ha prou arbres, la pluja s'emporta la terra i deixa la roca nua.
- **Esllavissades de roques:** Perill de caiguda de pedres en zones de cingleres o camins molt estrets després de grans pluges.
- **Inundacions:** Zones baixes o rieres que poden créixer sobtadament durant una tempesta.
- **Sequera extrema:** Falta d'aigua que debilita el bosc i el fa més vulnerable a les plagues i al foc.

💡 **Activitat proposada: "El Mapa de l'Escola de Guardaboscos"**

- Per a portar això a la pràctica amb els alumnes, podem fer el següent:
- **Dibuixem un mapa:** Agafem un mapa real d'un bosc proper (o en dibuixem un d'imaginari).
- **Llegenda de colors:**
 - **Cercle Vermell:** Risc d'incendi (on hi ha branques seques).
 - **Cercle Blau:** Risc d'inundació (prop del riu).
 - **Cercle Groc:** Risc de brossa (prop de l'aparcament).
 - **Cercle Verd:** Zona de plaga (on els arbres es veuen malalts).
- **Proposta de solució:** Per a cada "cercle de risc" marcat al mapa, els alumnes han de pensar una acció de guardabosc per solucionar-ho (ex: "Netejar el sotabosc", "Posar cartells informatius", "Plantar arbres autòctons").

6-Repte final:

A) (El Decàleg del Guardià del Bosc).

Els alumnes de 5é faran una sortida a la muntanya (1 d'abril), per a conscienciar-se de la necessitat de protegir el bosc, al temps que penjaran cartells per a recordar a tots/es del que poden fer per a tindre cura del bosc.

-No deixes rastre: Tot el que portes al bosc (embolcalls, botelles, restes de menjar), ha de tornar amb tu. La millor deixalla és la que no es genera.

-Respecta el silenci: El bosc és la casa dels animals. Parla fluixet i evita els sorolls forts per no espantar-los i per gaudir dels sons de la natura.

-Camina pels senders: No ixques dels camins marcats. Si trepitgem fora, podem fer malbé plantes petites o nius d'insectes i ocells que no veiem.

-Les plantes, millor a terra: No arranques flors, branques ni bolets. Si t'agraden molt, fes-los una foto o dibuixa'ls al teu quadern de camp!

-Observa els animals de lluny: Mai intentes agafar-los ni tocar-los. Si els trobes, queda't quiet i observa com es comporten en llibertat.

-No dones menjar a la fauna: El menjar dels humans els pot posar malalts o fer que perdin l'instint de buscar el seu propi aliment natural.

-Foc zero: El foc és el gran enemic del bosc. Mai facis foc ni lences res que pugue provocar un incendi.

-Tanca les tancades: Si trobes una tanca o un reixat de pastors al teu camí, deixa'l tal com l'has trobat per evitar que s'escapen els animals.

-Respecta el patrimoni: Les pedres, les fonts i les cabanyes antigues són part de la història del lloc. No hi pintes ni les faces malbé.

-Aprèn i gaudeix: El bosc és una gran aula a l'aire lliure. Obre bé els ulls i les orelles, i recorda que ets un convidat a la llar de la natura.

Fotos de la sortida i penjada de cartells a la muntanya.

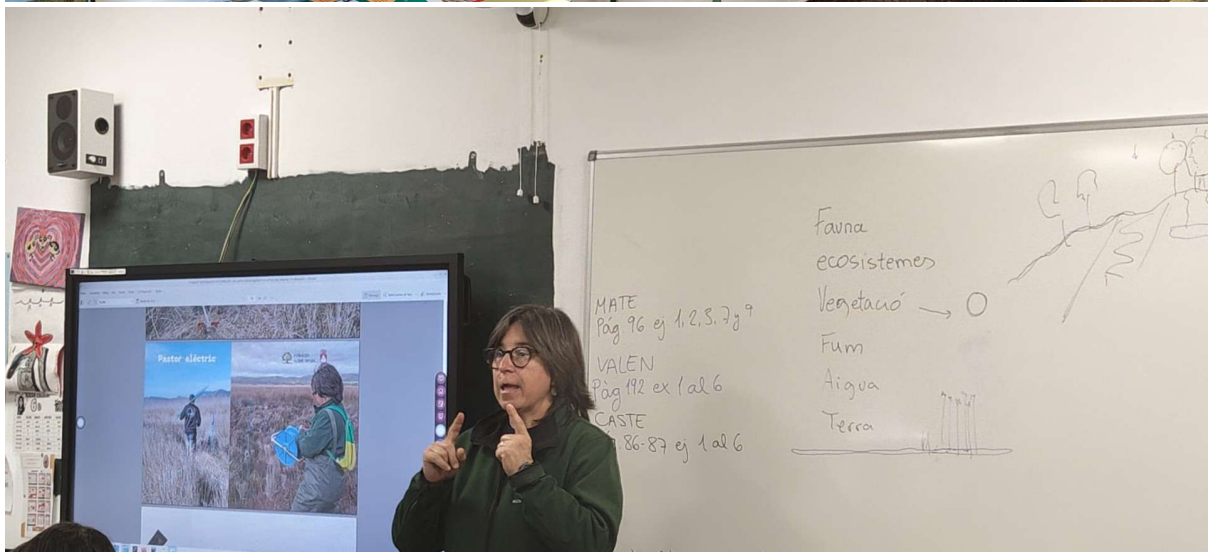
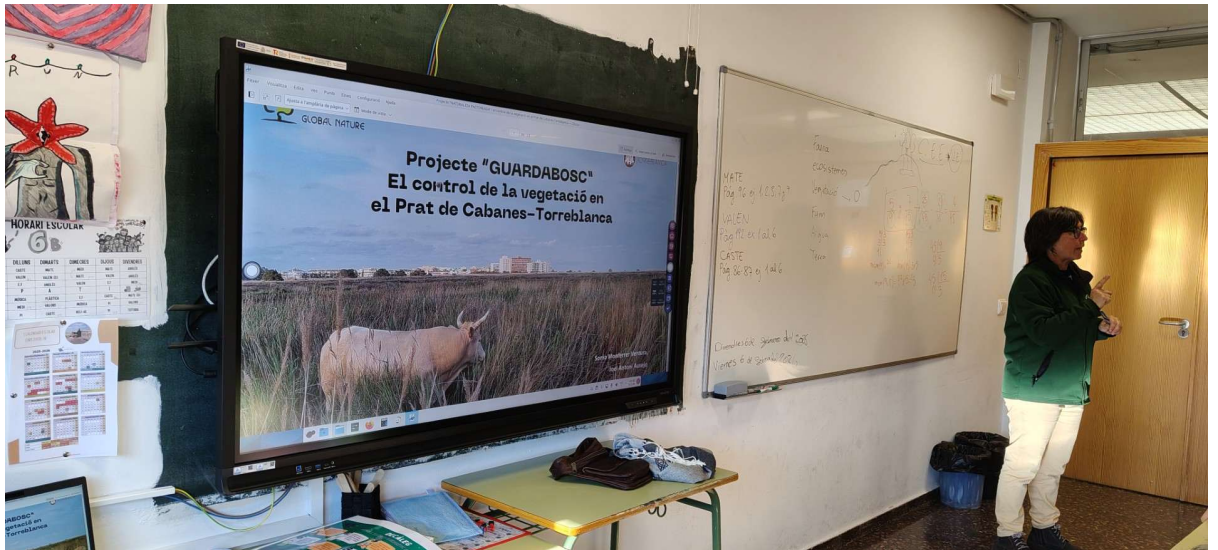

B) Muntar un pastoret en un tros del Prat Cabanes-Torreblanca.

Els alumnes de 6é, tindran una xarrada de Sònia, Espai Natura per a parlar de la importància dels tallafocs (el 6 de febrer). Els explica l'activitat que faran el 10 de febrer, muntar un pastoret dins del prat, on unes vaques pastaran, i al reduir la vegetació, aquesta zona servirà de tallafoc.

5) Valoració Final:

En resum podem dir que els objectius i beneficis principals que poden aconseguir en l'alumnat són:

1. Connexió Emocional i Consciència Ecològica

El benefici més gran és el pas del coneixement teòric a l'**empatia ambiental**.

- **Sentit de pertinença:** L'alumne deixa de veure el bosc com un lloc "allunyat" i el sent com a propi.
- **Ètica de la cura:** Aprenen que la natura necessita una intervenció humana positiva per mantenir l'equilibri, especialment en zones degradades.

2. Aprenentatge Científic "In Situ"

En lloc de memoritzar parts d'una planta en un llibre, els alumnes actuen com a científics:

- **Identificació d'espècies:** Aprenen a reconèixer la flora i fauna autòctona de la seva zona.
- **Comprensió dels ecosistemes:** Entenen de primera mà conceptes com la biodiversitat, les cadenes alimentàries i el cicle de l'aigua.
- **Observació de canvis:** En fer un seguiment durant tot el curs, veuen com l'espai canvia amb les estacions.

3. Desenvolupament de Competències i Valors

Aquest tipus de projectes permeten treballar habilitats transversals:

- **Responsabilitat:** Tenir cura d'una zona concreta o d'unes plantacions específiques fomenta el compromís.
- **Treball en equip:** Les tasques de neteja, plantació o vigilància requereixen organització col·lectiva.
- **Pensament crític:** Identificar problemes (com el rastre de brossa o espècies invasores) i buscar-hi solucions.

4. Accions Pràctiques i Resultats Visibles

Els alumnes poden veure l'impacte real de la seva feina a través de:

- **Reforestació:** Plantar arbres o arbustos autòctons i veure'ls créixer.
- **Creació de refugis:** Construcció de caixes niu per a ocells o "hotels d'insectes" per afavorir la pol·linització.
- **Senyalització:** Crear cartells informatius per als veïns, fet que millora la seva expressió escrita i artística.
- **Muntar un pastoret.**